

Józsa Ágnes

Egyszer volt, színház volt

Katkó Tamás fotókiállítása a Múcsarnokban

Színházi képek ezek színházi előadásokról, de mások. Katkó Tamás a múlt század hetvenes-nyolcvanas éveiben már érzékelte, hogy színházi forradalom zajlik Magyarországon, s ehhez fényképeivel ő is csatlakozott. A színházi látásmód

tulajdonképpen nem volt új, Adolphe Appia ugyanis – aki leginkább

Wagner operáinak festői terveiről volt ismert – már évtizedekkel azelőtt elutasította a festett kétdimenziós díszleteket és a fényintenzitás változtatásaival a játéktérben egy új, három dimenziós világot teremtett, amelyben

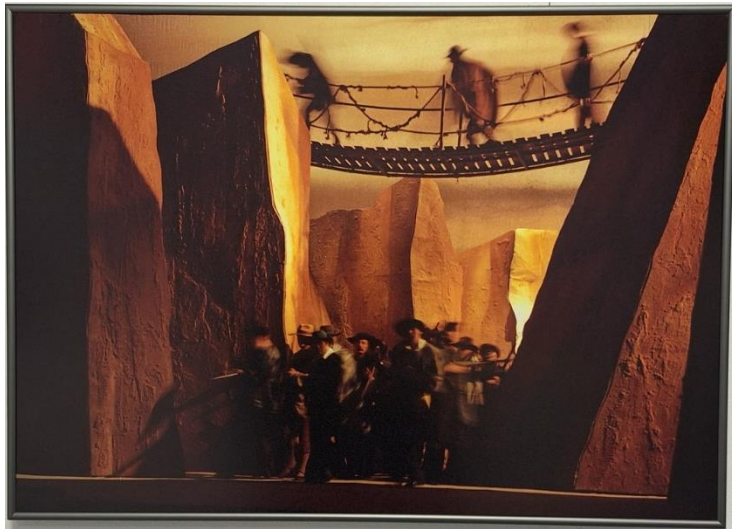

a beszélt játék mellett a látványnak, a mozgásnak, a gesztusoknak még nagyobb szerep jutott.

Ezt a fénnel, világítással történő játékot leginkább a

nyolcvanas évek kísérleti színházai alkalmazták, például az Arvisura Színházi Társaság. Katkó, az autonóm fotográfus, csatlakozott hozzájuk. Hosszú expozíciói segítségével a mozgás a fotografiákon is érzékelhetővé vált. A színházi előadások fotografikus rögzítése akkoriban legtöbbször úgy zajlott, hogy a rendező által kiválasztott, a darabra jellemző jelenetet beállították és a fotográfusok azt rögzítették.

Katkó már kezdeti fotográfiáiban szakított ezzel. Ő valójában képzőművészeti élményként az előadás eszenciáját kívánta meg-

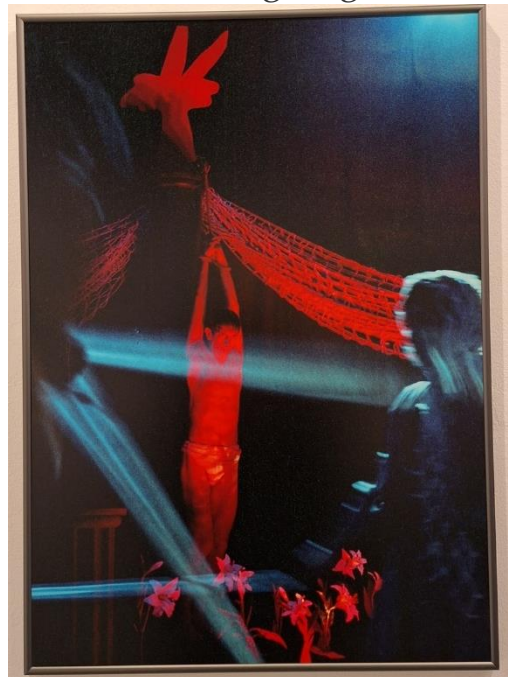
világítással, surranó jelmezeivel, párás, szemcsés levegőjével – a fotográfia technikája által valósul meg. Katkó fotóművészet és színház találkozásából e képzeletbeli festészet világát teremti meg.

Képei színházi ihletésű, de autonóm fotográfiák, amelyek érzékeket, gondolatokat, indulatokat rögzítenek. A kiállított anyag hetven képet tár elénk a negyven év több tízezres anyagából. Nem a fotós életművét mutatják fel és nem is az előadásokat dokumentálják. Az elrendezés a hasonló technikával és érzülettel készült munkákat helyezi egy-

jeleníteni a fényképezőgép adta lehetőségekkel. A dokumentálás ténye nála eltörpül, az előadás hangulata, érzelmi töltete jelenik meg erőteljesen.

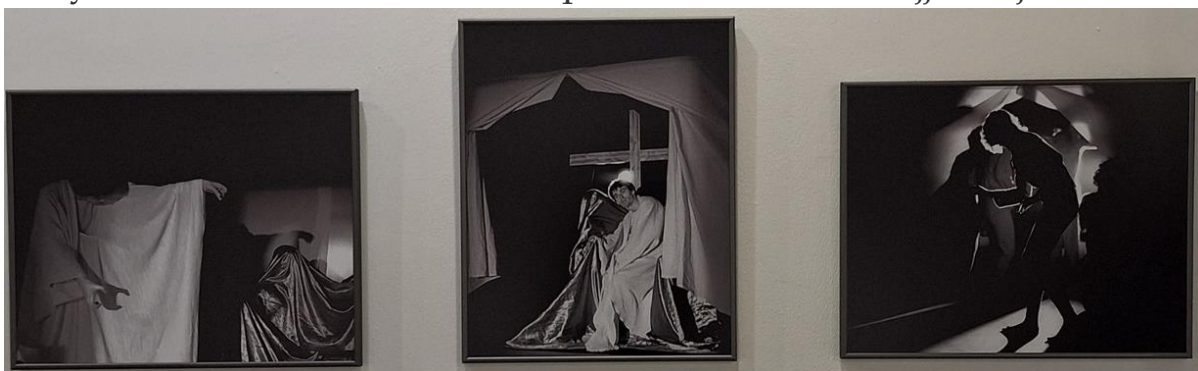
Festészetet látunk valójában, olyan festészetet, amely nem ecsettel, hanem a színház eszközeinek segítségével – a

más mellé. Az első terem két nyitóképe az Androgün és a Csodálatos mobilvilág, Márta István operájának jelenete, színükben és az árnyékok konkrétságával elválnak a többi látványtól, s ezzel erőteljes érzelmi felütést adnak.

Az itt látható képek az indulatok kavalkádját mutatják, nincs kronológia és nincs előadások szerinti csoportosítás. A képek hangulati világa adja az elrendezést. A többi teremben is ugyanígy. Legtöbbször a Mester és Margarita a téma, amely több rendezésben is előkerült. A Pilátus, a keresztfeszítés jelenetei, Horgas Péter látványával különösen megragadóak. Az Arvisura másik előadása, a Szent Sebestyén vértanúsága (rendező Szikora János, díszlettervező El Kazovszkij) szintén drámaiságával sokkol. Több képének vizuális megfogalmazása klasszikus festményeket idéz, a Carmen előadás például Rembrandt Éjjeli őrjáratát.

A konkrétabb vagy elmosódottabb formák, színek, sohasem az előadás koncepcióját, a színészek munkáját rögzítik, hanem a fényképezés lehetőségeivel újraterezték az előadás lényegét, hangulatát. Művészképek ezek, önálló élettel, hangulattal mondanivalóval. A nézőnek nem kell tudni az irodalmi, a színházi előzményekről, mert a képek önmagukban, szinte gesztusfestészeti élményt keltve, drámaiságukkal hatnak.

Katkó Tamás, mestere, Haris László látványvilágá-tól különböző fotográfusi nyelvet alakított ki. 1984–1997-ig a legendássá vált Arvisura Színház (vezető színésze Pintér Béla, aki az általa alapított színházával ma a magyar színházi élet izgalmas színfoltja), 1998-tól 1997-ig a Közép-Európai Táncszínház fotósaként működött. 1984 óta kiállító művész, negyven éve fényképez, Magyarországon és külföldön eddig több mint ötven tárlata volt. 2005-ben megalapította a Kolta Galériát, amelynek azóta is művészeti vezetője. Műveit a Magyar Fotográfiai Múzeum, a Széchényi Könyvtár és a Vatikáni Múzeum is őrzi.

03. 14. – 06. 01.
2020. MÚCSARNOKBUDA

Photos by **Katkó Tamás** fotól
Egyszer volt, színház volt...
Once Upon a Time There Was Theatre

KIÁLLÍTÁS | EXHIBITION
Kurátor | Curator
A Múcsarnok művészeti igazgatója
Artistic Director of the Kunsthalle Budapest
A Múcsarnok gazdasági igazgatója
Financial manager of the Kunsthalle Budapest
Vezető kurátor | Chief curator

Grafika | Graphic design
Szöveg | Text
Angol fordítás | English translation
Szöveggondozás | Proofreading

Kiállításépítés és műtárgyszállítás
Installation and shipping

Műtárgyvédelem, restaurálás
Artwork protection and restoration
Biztosítás | Insurance

Kommunikáció és marketing
Communication and marketing

Sajtókapcsolatok | Media relations
Kisérőrendezvények | Outreach activities
Művészetpedagógia | Art education

Nyomdai koordinátor | Print production coordinator
Nyomdai kivitelezés | Printing

KISÉRŐKIADVÁNY | EXHIBITION PUBLICATION
Szöveg | Text
Fotó | Photo
Felelős kiadó | Publisher responsible

MARKOVITS Éva
SZEGŐ György DLA
MEDGYES Piroska
KONDOR-SZILÁGYI Mária PhD
VAJDICS Tamás
MARKOVITS Éva
SZALAI Virág
GÖTZ Eszter, MEDVE Mihály
STEFFANITS István, SZABÓ Gergely;
BÉKI István, CSONTÓ Máté, DUPAJ Péter,
LIPECZ Tamás, SZABÓ Árpád, SZABÓ László,
SZAKMÁRY Béla, SZILÁGYI Gyula
HARSÁNYI Eszter, KUROVSZKY Zsófia
UNIGA Biztosító
TUZA Norbert; CSÓKA Edina, DETVAY Lili,
KÓVÁRI György Mária
NASZÁLY György
BÁN Ildikó, ÉRI Ildikó, MURKA Ilona
SCHOPP Ildikó
SZERDAHELYI Júlia
Pátia Nyomda Zrt.
KINCSES Károly
KATKÓ Tamás
SZEGŐ György művészeti igazgató | Artistic Director

MÚCSARNOK
A Magyar Művészeti Akadémia Budapesti Központja
MACYAK MŰVÉSZETI
AKADÉMIA
OBSERVER

*Egyszer volt, színház volt...
a kiállítás kurátora Markovits Éva
június 1-ig látogatható a Múcsarnokban.*